

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Διεύθυνση: Rue des Petits Carmes 6, B-1000, Bruxelles

Τηλέφωνο: +322-5455506, Fax: +322-5455508, e-mail: ecocom-brussels@mfa.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ αριθ. 114
21/1-31/1/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

1. Άνοδος των ενυπόθηκων πιστώσεων στο Βέλγιο το 2015	σελ. 2
2. Πτώση των επιπέδων καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνης στο Βέλγιο τον Ιανουάριο	σελ. 3
3. Αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων βελγικών επιχειρηματικών ομίλων το 2015	σελ. 3
4. Στασιμότητα του προγράμματος λαϊκού δανεισμού κατά το δεκάμηνο 2015	σελ. 5
5. Χρηματιστήριο Βρυξελλών, οικονομικές και επιχειρηματικές ειδήσεις	σελ. 6
6. Το δημοσιονομικό έλλειμμα του Βελγίου στο 2,7% του ΑΕΠ το 2015	σελ. 11
7. Ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης 1,4% στο Βέλγιο κατά το 2015	σελ. 12
8. Μείωση του αριθμού ανέργων το 2015	σελ. 12

1. Άνοδος των ενυπόθηκων πιστώσεων στο Βέλγιο το 2015

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε πρόσφατα η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (Centrale des Crédits aux Particuliers), ο αριθμός των υπερήμερων ανεξόφλητων εκκρεμών δανείων το 2015 ανήλθε σε 547,51 χιλιάδες, αυξημένος κατά 4,7% έναντι του 2014 και αφορούσε το 4,9% των συνολικών δανειακών πιστώσεων. Ο αριθμός των Βέλγων που έχουν λάβει τουλάχιστον μία δανειακή πίστωση ανήλθε σε 6,23 εκατ. το 2015, παρουσιάζοντας σχετική σταθερότητα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (+0,1%). Μεταξύ αυτών, ποσοστό 5,8%, ήτοι 364,4 χιλιάδες άτομα, διαθέτουν στο όνομά τους υπερήμερες ανεξόφλητες δανειακές υποχρεώσεις, το ποσοστό δε αυτό αυξήθηκε ελαφρώς σε σύγκριση με το 2014 (5,6%). Ο συνολικός αριθμός πιστωτικών συμβολαίων το 2015 σημείωσε μικρή μείωση, της τάξεως του 0,7%, οφειλόμενη στην μείωση των νέων καταναλωτικών δανείων κατά 1,5%, καθώς ο αριθμός των ενυπόθηκων δανείων αυξήθηκε κατά 1,9%. Η αύξηση των ενυπόθηκων πιστώσεων το 2015 οφείλεται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής τράπεζας, κυρίως στο εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο των επιτοκίων, που ώθησε τους Βέλγους να στραφούν σε σύναψη νέων στεγαστικών δανειακών συμβάσεων, καθώς και να αναζητήσουν ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης και αποπληρωμής ήδη υφιστάμενων ενυπόθηκων δανειακών τους υποχρεώσεων.

Σημειώνουμε ότι η αύξηση των επισφαλών δανειακών συμβάσεων το 2015 οφείλεται εξ ολοκλήρου στα καταναλωτικά δάνεια, όπου ο αριθμός των ανεξόφλητων οφειλών σημείωσε άνοδο κατά 5,1%, ενώ αντιθέτως οι επισφάλειες στα ενυπόθηκα δάνεια κατέγραψαν πτώση κατά 0,9%. Το ποσοστό των επισφαλών δανείων το 2015 αυξήθηκε όσον αφορά τα καταναλωτικά δάνεια στο 6,2% (έναντι ποσοστού 5,8% το 2014), ενώ αντιθέτως παρέμεινε σταθερό όσον αφορά τα ενυπόθηκα δάνεια, στο 1,2%. Το συνολικό ύψος των καθυστερούμενων ανεξόφλητων δανειακών υποχρεώσεων στα τέλη του 2015 ανήλθε σε 3,152 δις. €, αυξημένο κατά 1,4% έναντι του 2014, με το

56,75% αυτού να αφορά ανεξόφλητα καταναλωτικά δάνεια. Το μέσο ποσόν των καθυστερούμενων οφειλών το 2015 ανήλθε σε 5,76 χιλ. € (-3,1% σε σύγκριση με το 2014), σε 3,48 χιλ. € για τα καταναλωτικά δάνεια (-5,6%) και σε 40,45 χιλ. € για τα ενυπόθηκα δάνεια (+5,4%). Τέλος, ο αριθμός των δανειακών συμβάσεων υπό καθεστώς ρύθμισης χρεών το 2015 αυξήθηκε κατά 0,6% και έφθασε τις 97.636 υποθέσεις, ενώ ο αριθμός νέων αιτήσεων για διακανονισμό δανειακών οφειλών σημείωσε ισχυρή πτώση της τάξεως του 9,5%.

Σημειώνουμε ότι το ποσοστό των ανεξόφλητων δανειακών υποχρεώσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας, αυξάνει διαρκώς από το έτος 2008, την αρχή δηλαδή της οικονομικής κρίσης, ωστόσο τα ανεξόφλητα δάνεια αφορούν κυρίως παλαιότερα εκκρεμή δάνεια τα οποία είχαν χορηγηθεί πριν από την κρίση. Σύμφωνα με έγκυρους Βέλγους οικονομικούς αναλυτές, το γεγονός ότι ο αριθμός των επισφαλών δανειοληπτών παρουσιάζει σχετική σταθεροποίηση σχεδόν σε όλους τους τύπους πιστώσεων, για πρώτη φορά μάλιστα από το έτος 2007, σε συνδυασμό με το ότι παρατηρείται ανακοπή του ρυθμού αύξησης των μέσων ποσών των καθυστερούμενων οφειλών, καθώς και με το ότι καταχωρούνται ολοένα και λιγότερα αιτήματα διακανονισμού οφειλών προς τις τράπεζες, οδηγεί σε περισσότερο αισιόδοξες εκτιμήσεις όσον αφορά την εξέλιξη των υπερχρεώσεων και του υπέρογκου δανεισμού των βελγικών νοικοκυριών κατά τα προσεχή έτη.

Σύμφωνα τέλος με στοιχεία που δημοσίευσε στα τέλη Ιανουαρίου η βελγική επαγγελματική ένωση Πιστώσεων ("Union Professionnelle du Crédit" – UPC), το 2015 συνάφθηκαν περισσότερα από 241 χιλ. συμβόλαια ενυπόθηκων πιστώσεων, συνολικής αξίας 26 δις. €, σημειώνοντας αύξηση κατά 4% από πλευράς αριθμού συμβολαίων και κατά 1,5% από πλευράς αξίας. Κατά την UPC, η εν λόγω αύξηση αφορούσε ουσιαστικά τα ενυπόθηκα δάνεια για ανακαινίσεις κατοικιών (+21%), αλλά και δευτερευόντως για αγορές κατοικιών και εν συνεχεία ανακατασκευή τους. Αντιθέτως, τα στεγαστικά δάνεια για αγορά έτοιμων

κατοικιών μειώθηκαν κατά 4%, ενώ ο αριθμός ενυπόθηκων δανείων για κατασκευές νέων κατοικιών μειώθηκε επίσης, κατά άνω του 16%. Σύμφωνα με την UPC, οι ως άνω σημειωθείσες τάσεις ερμηνεύονται ως αποτελέσματα τόσο του χαμηλού επιπέδου των επιτοκίων, όσο και του περιορισμού από φέτος των φοροαπαλλαγών κύριας κατοικίας ("bonus logement") στις περιφέρειες της Βαλλονίας και των Βρυξελλών, αλλά και της κατάργησης του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ (6%) στις ανακατασκευές κατοικιών ηλικίας μεταξύ 5 και 10 ετών.

2. Πτώση των επιπέδων καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνης στο Βέλγιο τον Ιανουάριο

Τα δημοσιευθέντα στις 21.1 στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) έδειξαν ότι το επίπεδο καταναλωτικής εμπιστοσύνης, έπειτα από τις 3 διαδοχικές βελτιώσεις που σημείωσε στο διανυθέν διάστημα από τον περασμένο Σεπτέμβριο, φθάνοντας τον μήνα Δεκέμβριο 2015 στις -3 μονάδες, τον Ιανουάριο τρέχοντος έτους υποχώρησε ελαφρότατα, ανερχόμενο και πάλι στις -4 μονάδες, όπως και το Νοέμβριο 2015.

Ελαφρές επιδεινώσεις παρατηρήθηκαν στους επιμέρους δείκτες αισιοδοξίας αναφορικά με την γενικότερη μακροοικονομική κατάσταση της χώρας (από τις 0 μονάδες τον Δεκέμβριο στην -1 μονάδα τον Ιανουάριο) και την ικανότητα των βελγικών νοικοκυριών για αποταμίευση (από τις 2 μονάδες τον Δεκέμβριο στην 1 μονάδα τον Ιανουάριο), ενώ οι προοπτικές διαμόρφωσης της ανεργίας διατηρήθηκαν σταθερές (στις 13 μονάδες), και ο δείκτης που μετρά την εμπιστοσύνη στην οικονομική κατάσταση των βελγικών νοικοκυριών παρέμεινε επίσης σταθερός τον Ιανουάριο (στις -2 μονάδες, για τρίτο συνεχόμενο μήνα).

Τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) σχετικά με το κλίμα επιχειρηματικής εμπιστοσύνης που δημοσιεύθηκαν στις 25.1, έδειξαν πτώση και της επιχειρηματικής εμπιστοσύνης για τον μήνα Ιανουάριο, στις -3 μονάδες, έναντι -1,4 μονάδων τον Δεκέμβριο, -3,9 μονάδων το Νοέμβριο και -4 μονάδων τον Οκτώβριο. Η

πτώση της επιχειρηματικής εμπιστοσύνης οφείλεται στην επιδείνωση των προοπτικών εξέλιξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της ζήτησης στους κλάδους μεταποίησης, επιχειρηματικών υπηρεσιών και εμπορίου. Πιο συγκεκριμένα, στον κλάδο της μεταποίησης η επιχειρηματική εμπιστοσύνη εμφάνισε χειροτέρευση, περνώντας από τις -3,7 μονάδες τον Δεκέμβριο στις -6,3 μονάδες τον Ιανουάριο, στον κλάδο υπηρεσιών μειώθηκε επίσης από τις 12,9 μονάδες τον Δεκέμβριο στις 10,2 μονάδες τον Ιανουάριο (έπειτα από τρεις διαδοχικές αυξήσεις), ενώ και στο εμπόριο η επιχειρηματική εμπιστοσύνη παρουσίασε πτώση από τις -4,8 μονάδες τον Δεκέμβριο στις -8,6 μονάδες τον Ιανουάριο. Αντιθέτως, στις κατασκευές το επίπεδο επιχειρηματικής αισιοδοξίας ανέβηκε εντυπωσιακά, αντανakλώντας κυρίως την πρόσφατη θετική εξέλιξη των νέων παραγγελιών κατασκευών, περνώντας από -4,7 μονάδες τον Δεκέμβριο στις 0,5 μονάδες τον Ιανουάριο.

Όπως σημείωσε η Κεντρική Τράπεζα, η συνολική συνθετική καμπύλη της οικονομικής συγκυρίας ενισχύθηκε πολύ ελαφρά τον Ιανουάριο και ανήλθε στις 0,6 μονάδες, έναντι 0,5 μονάδων τον Δεκέμβριο και 0,0 μονάδων το Νοέμβριο.

3. Αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων βελγικών επιχειρηματικών ομίλων το 2015

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας εμπορικών πληροφοριών Graydon που δημοσίευσε στα τέλη Ιανουαρίου ο βελγικός οικονομικός Τύπος, οι βελγικές επιχειρήσεις αύξησαν συνολικά καθαρά τα ίδια κεφάλαιά τους κατά 6,58 δις. € το 2015, μία αύξηση που υπήρξε ωστόσο κατά 18% μικρότερη της αντίστοιχης του 2014 και κατά 34% χαμηλότερη εκείνης του 2013. Πιο συγκεκριμένα, μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου του παρελθόντος έτους, 5.157 επιχειρήσεις είχαν αυξήσει τα κεφάλαιά τους κατά συνολικά 29,78 δις. €, ενώ από την άλλη πλευρά, 1.866 επιχειρήσεις τα μείωσαν, συνολικά κατά 23,2 δις. €. Όπως σημείωσαν τα οικονομικά δημοσιεύματα, στα τέλη του 2014 η καθαρή συνολική αύξηση κεφαλαίων των βελγικών επιχειρηματικών ομίλων είχε ανέλθει στα 8 δις. €, ενώ το 2013 στα 9,9

δισ. € και το 2012 είχε σημειωθεί εντυπωσιακή καθαρή μείωση των συνολικών κεφαλαίων κατά 48,4 δισ. €, βασικά εξαιτίας της μείωσης του επιπέδου των πλασματικών επιτοκίων¹. Όπως επισήμαναν τα σχετικά δημοσιεύματα, σαφώς το σημερινό επίπεδο αυξήσεων των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων είναι καλύτερο από εκείνο του 2012, ωστόσο από το έτος 2013 και έπειτα οι εν λόγω αυξήσεις δείχνουν σημεία επιβράδυνσης. Σημειώτέον ότι το 2014 είχε καταγραφεί αξιόλογη άνοδος του αριθμού των αυξήσεων μετοχικών κεφαλαίων των επιχειρήσεων, και κυρίως των μικρομεσαίων, εξαιτίας της αναμενόμενης, από 1.10.2014, αύξησης του συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων εκκαθάρισης ("bonis de liquidation") από το 10% στο 25%². Το 2014 είχαν σημειωθεί 21.345 αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων βελγικών επιχειρήσεων, έναντι 13.376 το 2013 και 6.423 το 2012.

Μεταξύ των επιχειρήσεων που προέβησαν στις μεγαλύτερες αυξήσεις αλλά και μειώσεις ιδίων κεφαλαίων, διακρίνονται ως συνήθως χρηματοοικονομικά κέντρα που ανήκουν σε συμφέροντα μεγάλων, εγχώριων και πολυεθνικών επιχειρηματικών ομίλων, που επωφελούνται του ευνοϊκού βελγικού φορολογικού συστήματος των πλασματικών τόκων³ και προβαίνουν σε ανάλογες

¹ Βλ. και σχετικά παλαιότερη αναφορά μας σε άρθρο 2 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 16. Οι έντονες κινήσεις μείωσης των κεφαλαίων από μεγάλες πολυεθνικές με παρουσία στο Βέλγιο το 2012 είχαν ερμηνευθεί ως συνδυασμός αντίδρασης στην απόφαση της τότε κυβέρνησης να μειώσει την ωφέλεια των επιχειρήσεων από το καθεστώς πλασματικών τόκων και γενικότερης τάσης φυγής ξένων επιχειρηματικών κεφαλαίων από τη χώρα λόγω της οικονομικής κρίσης.

² Βλ. και παλαιότερες σχετικές αναφορές μας, και κυρίως αυτές των άρθρων 5, 1 και 6 ενημερωτικών δελτίων υπ' αριθ. 70, 76 και 82, αντιστοίχως.

³ Βλ. σχετική πλέον πρόσφατη αναφορά μας σε άρθρο 3 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 102. Θυμίζουμε ότι οι πλασματικοί τόκοι είναι ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στο Βέλγιο, και συνίσταται σε φορολογική έκπτωση για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από ίδια κεφάλαια. Το όλο σύστημα είναι δομημένο ώστε να ευνοεί τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που είναι τοποθετημένα στη χώρα, δίνοντας την δυνατότητα στις επιχειρήσεις να μειώνουν την ετήσια φορολογική τους βάση

κεφαλαιακές κινήσεις με στόχο την μεγιστοποίηση των φορολογικών τους ωφελημάτων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Graydon, μεταξύ των μεγαλύτερων αυξήσεων ιδίων κεφαλαίων το 2015 καταγράφηκαν αυτές των βελγικών θυγατρικών της γερμανικής χημικής βιομηχανίας BASF, της ελβετικής βιομηχανίας τροφίμων Nestlé και της αμερικανικής βιομηχανίας οχημάτων & βιομηχανικού εξοπλισμού κατασκευών Caterpillar, ενώ μεταξύ των μεγαλύτερων μειώσεων κεφαλαίων υπήρξαν εκείνες των βελγικών θυγατρικών της ελβετικής εταιρείας υπηρεσιών διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού Adecco, της πολυεθνικής χαλυβουργίας Arcelor Mittal, του αμερικανικού ομίλου ηλεκτρονικών Avnet, του νορβηγικού ενεργειακού ομίλου Statoil, του ολλανδικού βιοτεχνολογικού ομίλου DSM, καθώς και της μεγάλης πετρελαιοβιομηχανίας BP.

Ξεχωριστή μνεία επιφύλαξε ο βελγικός οικονομικός Τύπος στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου –πλέον σημαντική για το 2015– της βελγικής θυγατρικής της βρετανικής πολυεθνικής φαρμακοβιομηχανίας GlaxoSmithKline, GSK Biologicals, κατά 2,4 δισ. €, που αντανάκλα την μεταφορά στο Βέλγιο του χαρτοφυλακίου των ευρεσιτεχνιών εμβολίων, καθώς και της δραστηριότητας έρευνας και ανάπτυξης εμβολίων της Novartis Vaccins, τον Μάρτιο 2015⁴.

Επίσης, χωριστή αναφορά έγινε στην αύξηση κεφαλαίου της εγκατεστημένης στις Βρυξέλλες κοινοπραξίας βελγικών και γαλλικών σιδηροδρόμων (SNCB & SNCF), THI Factory, που διαχειρίζεται τους συρμούς και το δίκτυο υψηλής ταχύτητας Thalys, κατά 564 εκατ. €. Σημειώνουμε ότι η γαλλο-βελγική κοινοπραξία σιδηροδρόμων υψηλής ταχύτητας Thalys λειτουργεί από τις 31 Μαρτίου 2015 ως ανεξάρτητη ευρωπαϊκή σιδηροδρομική επιχείρηση, το 60% του κεφαλαίου της οποίας κατέχει η εταιρεία των γαλλικών σιδηροδρόμων (SNCF) και το 40%

υπολογίζοντας μία «πλασματική» δαπάνη τόκων στο συνολικό ποσό των ιδίων κεφαλαίων τους.

⁴ Βλ. σχετική αναφορά μας σε άρθρο 5 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 86.

η εταιρεία των βελγικών σιδηροδρόμων (SNCB)⁵.

4. Στασιμότητα του προγράμματος λαϊκού δανεισμού κατά το δεκάμηνο 2015

Τα στοιχεία της Febelfin (της ομοσπονδίας του βελγικού χρηματοπιστωτικού κλάδου), που δημοσίευσε στα τέλη Ιανουαρίου ο βελγικός οικονομικός Τύπος, αποκάλυψαν την εξαιρετικά πτωτική περσινή πορεία των εσόδων από την υλοποίηση του προγράμματος λαϊκού δανεισμού ("emprunt populaire"), που ξεκίνησε στις αρχές του 2014 από την κυβέρνηση Di Rupo⁶. Σύμφωνα με τα στοιχεία, στο τέλος του πρώτου δεκαμήνου του 2015 τα σωρευτικά έσοδα του προγράμματος ανήλθαν σε μόλις 2,1 δις. έχοντας σημειώσει ελάχιστη αύξηση από το επίπεδό τους στα τέλη του 2014, που ήταν στα 2,08 δις. €. Σύμφωνα με έγκυρους τραπεζικούς αναλυτές, η πορεία υλοποίησης του προγράμματος κρίνεται ατυχής, καθώς έπειτα από το πρώτο τρίμηνο υλοποίησής του, στις αρχές του 2014, είχαν αντληθεί κονδύλια πλησίον του 1 δις. €, στην συνέχεια ωστόσο το ενδιαφέρον των επενδυτών κατέστη διαρκώς μειούμενο, παρά το γεγονός ότι τα εισοδήματα από τις επενδυτικές τοποθετήσεις στο πρόγραμμα επιβαρύνονταν μέχρι τα τέλη του 2015 με χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή (précompte mobilier, 15% αντί κανονικού συντελεστή 25%).

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία της Febelfin, τον Ιανουάριο 2014 το πρόγραμμα λαϊκού δανεισμού είχε αποφέρει 413 εκατ. € στα κρατικά ταμεία, ενώ συνολικά στο πρώτο τρίμηνο εκείνου του έτους η αποκομιδή είχε ανέλθει σε λίγο άνω του 1 δις. €. Στην συνέχεια της διάρκειας του 2014 το επενδυτικό ενδιαφέρον μειώθηκε σταδιακά, με αποτέλεσμα τον Δεκέμβριο 2014 η ζήτηση προϊόντων του προγράμματος να εμφανίσει ρυθμό αύξησης της τάξεως μόλις

του 2,4%. Η αποκομιδή κεφαλαίων 2,1 δις. € μέχρι τον Οκτώβριο του 2015, δηλαδή έπειτα από δύο χρόνια υλοποίησης του προγράμματος, βρέθηκε πολύ παρακάτω από τις αρχικές εκτιμήσεις της Febelfin περί αποκομιδής πλησίον των 3 δις. € από το πρόγραμμα «λαϊκού» δανεισμού.

Όπως επισήμαναν εκπρόσωποι του βελγικού χρηματοπιστωτικού κλάδου, τα κεφάλαια που συγκεντρώθηκαν από το πρόγραμμα είναι εντελώς ανεπαρκή για την χρηματοδότηση των μεγάλων επενδυτικών σχεδίων –οικονομικής και κοινωνικής σημαντικότητας– όπου υποτίθεται ότι θα κατευθύνονταν, ενώ στην πράξη οι τράπεζες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα χρηματοδότησαν με τα αντληθέντα κεφάλαια μικρότερα επενδυτικά projects, τα οποία διέθεταν ούτως ή άλλως και άλλες, εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης, σε συμπληρωματική βάση.

Από την στιγμή δε που καταργήθηκε η ευνοϊκότερη φορολόγηση των εισοδημάτων από τις επενδυτικές τοποθετήσεις στο πρόγραμμα, από τις αρχές του τρέχοντος έτους⁷, στην πράξη τα τραπεζικά ιδρύματα έπαυσαν να προωθούν τέτοιες τοποθετήσεις στους πελάτες τους. Σχολιάζοντας σχετικά με την αποτυχία του προγράμματος, αρκετοί τραπεζικοί αναλυτές επισήμαναν τις περιορισμένες εξ αρχής προοπτικές βιωσιμότητάς του, οφειλόμενες μεταξύ άλλων και στις δύσκολες και πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες υλοποίησής του. Σύμφωνα με τα οικονομικά δημοσιεύματα, ο κεντρικός στόχος του προγράμματος λαϊκού δανεισμού, που ήταν ο επαναπροσανατολισμός μέρους των υψηλότατων αποταμιεύσεων των Βέλγων πολιτών προς πιο μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις που θα χρηματοδοτούσαν έργα υψηλής κοινωνικής χρησιμότητας, έχει αποτύχει.

⁵ Βλ. σχετική αναφορά μας σε άρθρο 4 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 87.

⁶ Βλ. προηγούμενες σχετικές αναφορές μας, και κυρίως αυτήν του άρθρου 8 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 96.

⁷ Από τις αρχές του 2016 η εν λόγω ευνοϊκότερη φορολόγηση καταργήθηκε, με αποτέλεσμα τα έσοδα τόκων από τα προϊόντα του προγράμματος που διατίθενται από τις τράπεζες να φορολογούνται με συντελεστή 27%. Βλ. και σχετική αναφορά μας σε άρθρο 1 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 104.

5. Χρηματιστήριο Βρυξελλών, οικονομικές και επιχειρηματικές ειδήσεις

Χρηματιστήριο Βρυξελλών: Η εβδομάδα 18-22 Ιανουαρίου τελείωσε με ελαφρά ανοδική τάση του δείκτη BEL 20, ο οποίος έκλεισε στις 3.450,99 μονάδες, καταγράφοντας εβδομαδιαία άνοδο της τάξεως του 1,97%, την πρώτη του στην διάρκεια της φετινής χρονιάς, επηρεασμένος κάπως θετικά από τις πρώτες ανακοινώσεις των ετήσιων οικονομικών αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων για το έτος 2015. Αξιόλογη εβδομαδιαία άνοδο εντός του δείκτη BEL 20 σημείωσαν οι αξίες των μετοχών των εταιρειών Elia (+6,5%), Delhaize (+5,5%), UCB (+5,3%) και AB InBev (+4,6%), ενώ έντονη πτωτική τάση σημείωσε εκ νέου η μετοχή της τράπεζας Delta Lloyd (-8,3%), αλλά και η μετοχή της Solvay (-3,21%), βασικά εξαιτίας της έντονης και συνεχιζόμενης πτώσης των διεθνών τιμών του πετρελαίου. Αναφέρουμε επίσης την ισχυρότατη εβδομαδιαία πτώση της αξίας της μετοχής της Βιοχάλκο, κατά 16,1%, η οποία έκλεισε την εν λόγω εβδομάδα στα 1,30 €.

Το τέλος της εβδομάδας 25-29 Ιανουαρίου βρήκε τον δείκτη BEL 20 να κλείνει στις 3.486,22 μονάδες, σημειώνοντας εβδομαδιαία άνοδο 1,02%, με ισχυρή εβδομαδιαία ανοδική τάση της αξίας της μετοχής της τράπεζας Delta Lloyd (+7,6%) και πτωτική τάση των μετοχών της ασφαλιστικής Ageas (-3,49%) και της βιομηχανίας τεχνολογίας υλικών και ανακύκλωσης Umicore (-2,66%).

Όπως ανέφερε ο βελγικός οικονομικός Τύπος, ο φετινός Ιανουάριος υπήρξε από τους χειρότερους (συγκεκριμένα, ο 4^{ος} χειρότερος) στην ιστορία του βελγικού χρηματιστηρίου, καθώς ο κεντρικός του δείκτης, BEL 20, κατέγραψε στην διάρκειά του πτώση της τάξεως του 5,79%. Τα βελγικά οικονομικά δημοσιεύματα παρομοίασαν την φετινή πτώση του βελγικού χρηματιστηρίου –όπως και γενικότερα των διεθνών χρηματιστηρίων– στις αρχές του έτους με την ανάλογη ισχυρή πτωτική τάση στις αρχές του 2008, χρονιάς εκκίνησης της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, παραδεχόμενα ωστόσο ότι στην παρούσα συγκυρία οι αιτίες των πτωτικών

τάσεων είναι γνωστές (κυρίως επιβράδυνση κινεζικής οικονομίας και αναδυόμενων οικονομιών, πτώση διεθνών τιμών καυσίμων και πρώτων υλών).

Σύμφωνα με έγκυρους χρηματιστηριακούς αναλυτές, στην διάρκεια του φετινού Ιανουαρίου, 4 στις 5 εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών μετοχές κατέγραψαν ζημιές. Οι μεγαλύτερες δε χρηματιστηριακές ζημιές αφορούσαν τις εταιρείες εκείνες με ζημιογόνα λειτουργικά αποτελέσματα, ή με υπερβολικά υψηλά επίπεδα δανεισμού. Από πλευράς κλάδων δραστηριότητας, τις μεγαλύτερες ζημιές στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών κατέγραψαν οι μετοχές των βιοτεχνολογικών εταιρειών, μεταξύ αυτών της Genticel (-34,4%), της Celyad (-33,3%), της Galapagos (18,9%) και της Kiadis (-17,6%). Πάντως, οι μετοχές ορισμένων σημαντικών εταιρειών του δείκτη BEL 20 τελείωσαν τον Ιανουάριο καταγράφοντας κέρδη, κυρίως των κλάδων κτηματομεσιτικών υπηρεσιών και επενδύσεων, καθώς και των εταιρειών Delhaize (+7,41%), Proximus (+5,83%), Elia (+3,9%), Bekaert (+4,42%) και Colruyt (+3,68%). Όπως ανέφερε ο οικονομικός Τύπος, 7 συνολικά από τις 20 μετοχές του δείκτη BEL 20 ολοκλήρωσαν τον Ιανουάριο με κέρδη.

Οριστικοποίηση απόφασης της Volkswagen για το μέλλον της μονάδας της Audi στις Βρυξέλλες⁸: Όπως ανέφερε ο βελγικός οικονομικός Τύπος στα τέλη Ιανουαρίου, η διοίκηση της γερμανικής αυτοκινητοβιομηχανίας Volkswagen οριστικοποίησε την απόφασή της επιλογής της κατασκευαστικής μονάδας της θυγατρικής της, Audi, στις Βρυξέλλες για την παραγωγή του νέου ηλεκτρικού μοντέλου SUV της Audi, Q6 e-tron. Η οριστικοποίηση της απόφασης της Volkswagen έφερε, σύμφωνα με τα οικονομικά δημοσιεύματα, ανακούφιση στα εργατικά συνδικάτα της βελγικής αυτοκινητοβιομηχανίας, τα οποία είχαν επενδύσει χρόνο και προσπάθειες σε εποικοδομητικό κοινωνικό διάλογο για το μέλλον του εργοστασίου από τα τέλη του 2006, εποχή που αναδιαρθρώθηκε η μονάδα

⁸ Βλ. σχετικές προηγούμενες αναφορές μας σε άρθρα 4 και 4 ενήμερωτικών δελτίων υπ' αριθ. 101 και 102.

στην περιοχή Forest των Βρυξελλών κατόπιν της αποχώρησης της Volkswagen. Με αίσημα ανακούφισης υποδέχθηκε επίσης και ο πολιτικός κόσμος του Βελγίου την οριστική απόφαση της γερμανικής αυτοκινητοβιομηχανίας, η οποία δίνει μέλλον και προοπτική στην μονάδα της Audi για πολλά ακόμη χρόνια, τουλάχιστον ως το έτος 2025. Σημειωτέον ότι ο βελγικός πολιτικός κόσμος, τόσο σε ομοσπονδιακό όσο και σε περιφερειακό κυβερνητικό επίπεδο, θεωρεί πως έχει από την μεριά του επενδύσει σημαντικές εισροές στην παραμονή της μονάδας της Audi στις Βρυξέλλες, τόσο από πλευράς γενικότερων οικονομικών μέτρων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, των νέων τεχνολογιών, της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας, όσο και από πλευράς στοχευμένων μέτρων που αφορούν την συγκεκριμένη παραγωγική μονάδα, όπως τα κονδύλια ύψους 27,5 εκατ. € που θα διατεθούν για την κατάρτιση των εργαζομένων στη μονάδα παραγωγής του νέου μοντέλου της Audi. Όπως σημείωσε ο βελγικός οικονομικός Τύπος, το έτος 2017 αναμένεται να ξεκινήσει η δοκιμαστική φάση της παραγωγής του νέου ηλεκτρικού αυτοκινήτου της Audi στις Βρυξέλλες.

Απόφαση της Ευρ. Επιτροπής κατά της ιταλο-ελβετικής χαλυβουργίας Duferco, που σχετίζεται με το Βέλγιο: Όπως ανέφερε στα τέλη Ιανουαρίου ο οικονομικός Τύπος του Βελγίου, η Ευρ. Επιτροπή, και συγκεκριμένα οι αρχές ανταγωνισμού, επέβαλε με απόφασή της στις 20.1, κατόπιν διενέργειας εμπειριστατωμένης έρευνας, στην ιταλο-ελβετική χαλυβουργία Duferco, η οποία σημειωτέον έχει διακόψει ήδη προ διετίας τις δραστηριότητές της στο Βέλγιο, την υποχρέωση να επιστρέψει στην κυβέρνηση της περιφέρειας της Βαλλονίας –και συγκεκριμένα στον επενδυτικό-χρηματοδοτικό της βραχίονα, Sogera- κονδύλια ύψους 211 εκατ. €, που έχουν κριθεί ως παράνομες κρατικές ενισχύσεις που παρασχέθηκαν στην εν λόγω εταιρεία κατά την περίοδο 2006-2011. Η Ευρ. Επιτροπή, σύμφωνα πάντοτε με τα οικονομικά δημοσιεύματα, διαπίστωσε ότι οι παρασχεθείσες βαλλονικές κρατικές ενισχύσεις διοχετεύθηκαν, μέσω της

θυγατρικής της Sogera, FSIH⁹, σε 5 επιχειρήσεις του ομίλου Duferco, μεταξύ των οποίων η μητρική εταιρεία στο Lugano της Ελβετίας, καθώς και λουξεμβουργιανή εταιρεία holding του ομίλου¹⁰, που σήμερα ανήκει εξ ολοκλήρου στην ρωσική σιδηρουργία NLMK, η οποία έχει επίσης παρουσία στο Βέλγιο¹¹. Κατά τα οικονομικά δημοσιεύματα, και χωρίς να υπάρχει προς το παρόν κάποια επίσημη πληροφόρηση, το ύψος των αποζημιώσεων που θα βαρύνουν την λουξεμβουργιανή εταιρεία holding ανέρχεται σε μεταξύ 10 και 15 εκατ. €, αποζημιώσεις που η διοίκηση της ρωσικής χαλυβουργίας NLMK φέρεται διατεθειμένη να καταβάλει όταν αυτές οριστικοποιηθούν. Από την πλευρά της, η διοίκηση της Duferco επιφυλάχθηκε να κινηθεί νομικά κατά της απόφασης της Ευρ. Επιτροπής, υποστηρίζοντας ότι «ο χαλυβουργικός όμιλος είχε επιτύχει μία υποδειγματική και απολύτως νόμιμη συνεργασία με την περιφέρεια της Βαλλονίας, επενδύοντας μάλιστα υψηλότατα ίδια κεφάλαια στις βελγικές παραγωγικές της μονάδες, με βασικό στόχο την διάσωση θέσεων απασχόλησης».

Ετήσια βραβεία Χρηματιστηρίου Βρυξελλών: Στις 20 Ιανουαρίου, το Χρηματιστήριο Βρυξελλών απένειμε τα ετήσια βραβεία στις εταιρείες που διακρίθηκαν από πλευράς επιδόσεων στην διάρκεια του χρηματιστηριακού έτους 2015. Το βραβείο της καλύτερης επιχείρησης μεταξύ των εταιρειών που μετέχουν στον δείκτη BEL 20 δόθηκε στον μεγάλο λιανεμπορικό όμιλο Delhaize, η μετοχή του οποίου κατέγραψε άνοδο 49% το 2015, κυρίως εξαιτίας της ανακοινωθείσας συγχώνευσής του με τον ολλανδικό λιανεμπορικό όμιλο Ahold¹².

⁹ Πρόκειται για επενδυτικό ταμείο της Sogera, με ειδικεύση στον κλάδο σιδηρουργίας-χαλυβουργίας.

¹⁰ Που φέρει την επωνυμία Steel Invest & Finance, ανήκει εξ ολοκλήρου στην NLMK και ελέγχει πλειοψηφικά (κατά 51%) το μετοχικό κεφάλαιο της βελγικής θυγατρικής της NLMK, NLMK Belgium Holdings (με το υπόλοιπο μερίδιο να ανήκει στην Sogera).

¹¹ Βλ. παλαιότερες σχετικές αναφορές μας, με πλέον πρόσφατη αυτήν του άρθρου 5 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 113.

¹² Βλ. και παλαιότερες σχετικές αναφορές μας, με πλέον πρόσφατες αυτές των άρθρων 3 και 6

Μεταξύ των εταιρειών μεσαίας κεφαλαιοποίησης (δείκτης BelMid), το ετήσιο βραβείο δόθηκε στην βιοτεχνολογική Galaragos, η μετοχή της οποίας σημείωσε την μεγαλύτερη άνοδο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών κατά το παρελθόν έτος. Τέλος, στο πλαίσιο του δείκτη BelSmall, το σχετικό βραβείο απονεμήθηκε στον μεγάλο βελγικό όμιλο παραγωγής φρούτων και λαχανικών σε κατεψυγμένη και κονσερβοποιημένη μορφή Greenyard Foods.

Άνοδος της κερδοφορίας του λιανεμπορικού ομίλου Delhaize το 2015: Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα του τέλους Ιανουαρίου, ο κύκλος εργασιών του μεγάλου λιανεμπορικού ομίλου Delhaize σημείωσε το 2015 άνοδο κατά 15,6%, φθάνοντας τα 24,4 δις. €, ουσιαστικά λόγω της ισχυροποίησης του δολλαρίου σε σχέση με το ευρώ (ανατίμηση του αμερικανικού νομίσματος κατά 19,7% σε ετήσια βάση). Τα λειτουργικά κέρδη του ομίλου σημείωσαν επίσης άνοδο, κατά 18%, φθάνοντας τα 870 εκατ. €. Στην αγορά των ΗΠΑ, όπου ο όμιλος Delhaize πραγματοποιεί τα δύο τρίτα των πωλήσεών του, ο κύκλος εργασιών μεγεθύνθηκε κατά 22,4%, στα 16 δις. €, ωστόσο εάν η μεγέθυνση μετρηθεί σε δολλαριακή βάση, περιορίζεται σε μόλις 2,2%. Στην αγορά του Βελγίου, τα έσοδα του ομίλου αυξήθηκαν κατά 1,3% το 2015, φθάνοντας τα 5 δις. €, ενώ στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 9,5%, φθάνοντας τα 3,4 δις. €. Για το τρέχον έτος, η διοίκηση του μεγάλου λιανεμπορικού ομίλου προβλέπει ανάλογη με την περσινή μεγέθυνση του κύκλου εργασιών, καθώς επίσης και περαιτέρω επέκταση του δικτύου του στον χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα της Βαλλονίας στα 525 εκατ. € το 2015: Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στην δημοσιότητα το Υπουργείο Προϋπολογισμού της περιφέρειας της Βαλλονίας, το δημοσιονομικό έλλειμμα του έτους 2015 εμφανίστηκε τελικώς μειωμένο -σε σύγκριση με τον αρχικώς τεθέντα στόχο- κατά 29 εκατ. €, ανερχόμενο

σε 525 εκατ. €, κυρίως εξαιτίας των ελαφρά αυξημένων εσόδων από φόρους, της τάξεως των 36 εκατ. €. Σύμφωνα με τον αρμόδιο Βαλλόνο Υπουργό, κ. Lacroix, «η επίτευξη ικανοποιητικού ελλείμματος το 2015 αποκτά ιδιαίτερη σημασία, εάν συνυπολογισθεί το γεγονός ότι επρόκειτο ουσιαστικά για την πρώτη χρονιά κατά την οποία η περιφέρεια άντλησε νέες αρμοδιότητες και δημοσιονομικούς πόρους από το ομοσπονδιακό κράτος, στο πλαίσιο της υλοποίησης της 6^{ης} Μεταρρύθμισης του Κράτους». Κατά τον κ. Lacroix, «το ομοσπονδιακό κράτος θα πρέπει να σεβαστεί τις εκκρεμείς οικονομικές του υποχρεώσεις προς την περιφέρεια, μεταξύ των οποίων η επιστροφή κονδυλίων της τάξεως των 82 εκατ. € από δικαιώματα επί ποσοστώσεων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και προστίμων τροχαίων παραβάσεων».

Βελγικό "power breakfast" στο Νταβός: Στις 21 Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκε, όπως κάθε χρόνο, ειδική ημερίδα "power breakfast" που διοργανώνει η βελγική κυβέρνηση με σκοπό να προβάλλει τα συγκριτικά οικονομικά πλεονεκτήματα της χώρας σε σημαντικούς ξένους επενδυτές που συμμετέχουν στο Διεθνές Οικονομικό Συνέδριο του Νταβός. Φέτος, ο αντιπρόεδρος της βελγικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης, φιλελεύθερος Φλαμανδός Alexander De Croo, επικέντρωσε την παρουσίασή του στα πρόσθετα πλεονεκτήματα που έχει πρόσφατα αποκτήσει η χώρα εξαιτίας της ευρείας μεταρρυθμιστικής πολιτικής της κυβέρνησης Michel, ιδιαίτερα της φορολογικής μεταρρύθμισης, αλλά και των πολιτικών μείωσης του εργοδοτικού κόστους, αύξησης ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, οι οποίες την καθιστούν περισσότερο ελκυστικό προορισμό για τους ξένους επενδυτές. Ο κ. De Croo αναφέρθηκε μάλιστα στο πρόσφατο παράδειγμα της απόφασης της αυτοκινητοβιομηχανίας Volkswagen να παραχθούν τα νέα ηλεκτροκίνητα μοντέλα της θυγατρικής της Audi στις Βρυξέλλες¹³, χαρακτηρίζοντάς το ως ενδεικτικό της βελτίωσης του επιπέδου ελκυστικότητας του

ενημερωτικών δελτίων υπ' αριθ. 110 και 112, αντιστοίχως.

¹³ Βλ. ανωτέρω σχετική επισήμανση, υπό παρόν άρθρο.

Βελγίου ως επενδυτικού προορισμού. Στο ίδιο περίπου μήκος κύματος κινήθηκε και η παρουσίαση του προέδρου της περιφερειακής κυβέρνησης της Φλάνδρας, Geert Bourgeois, ο οποίος τόνισε περισσότερο το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς, τις απλές και γρήγορες γραφειοκρατικές διαδικασίες και την ύπαρξη εξαιρετικά καταρτισμένου εργατικού δυναμικού στην Φλάνδρα. Όπως σημείωσε ο βελγικός οικονομικός Τύπος, οι Βέλγοι αξιωματούχοι, συμπεριλαμβανομένου του βασιλιά Φιλίππου, απέφυγαν στην διάρκεια του Φόρουμ στο Νταβός να αναφερθούν εκτεταμένα στο ζήτημα της εσωτερικής ασφάλειας στην χώρα, η εικόνα του επιπέδου της οποίας έχει πληγεί τους τελευταίους μήνες συνεπακόλουθα των τρομοκρατικών επιθέσεων στο Παρίσι τον περασμένο Νοέμβριο. Όπως έχει αναφέρει το τελευταίο διάστημα ο οικονομικός Τύπος, ο ομοσπονδιακός πρωθυπουργός Charles Michel έχει ανακοινώσει την πραγματοποίηση φέτος διεθνούς εκστρατείας από τον ίδιο, με σκοπό την αποκατάσταση της διεθνούς εικόνας της χώρας, ιδιαίτερα από πλευράς ασφάλειας για τις ξένες επενδύσεις, αλλά και τον τουρισμό.

Αρνητική για τα βελγικά λιμάνια απόφαση της Ευρ. Επιτροπής: Όπως ανέφερε στα τέλη Ιανουαρίου ο οικονομικός Τύπος, η Ευρ. Επιτροπή εξέδωσε πρόσφατα 3 αποφάσεις αναφορικά με τα λιμάνια της Ολλανδίας, του Βελγίου και της Γαλλίας. Δια των εν λόγω αποφάσεων, η Επιτροπή απαιτεί από την Ολλανδία να καταργήσει τις φοροαπαλλαγές των οποίων απολαμβάνουν οι εταιρείες διαχείρισης των λιμανιών της, ενώ ταυτόχρονα συστήνει στο Βέλγιο και την Γαλλία να ευθυγραμμίσουν το φορολογικό καθεστώς των λιμανιών τους με τους ευρωπαϊκούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Σύμφωνα με τα οικονομικά δημοσιεύματα, τα βελγικά λιμάνια Αμβέρσας, Μπριζ, Βρυξελλών, Σαρλερουά, Γάνδης, Λιέγης, Namur και Οστάνδης δεν υπάγονται στο γενικό καθεστώς φορολόγησης των εταιρικών κερδών. Η Ευρ. Επιτροπή είχε ήδη από τον Ιούλιο 2014 εκφράσει τις επιφυλάξεις της αναφορικά με το ιδιαίτερο, ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς των βελγικών λιμανιών, θαλάσσιων και ποτάμιων, ενώ

σήμερα επιμένει πως αυτό θα πρέπει εφεξής να εναρμονιστεί με το γενικό καθεστώς φορολόγησης των εταιρειών στο Βέλγιο. Κατά τα δημοσιεύματα, οι τρεις χώρες διαθέτουν διάστημα 2 μηνών για να ανταποκριθούν στις συστάσεις της Ευρ. Επιτροπής. Σύμφωνα με εκπροσώπους των σημαντικότερων βελγικών λιμανιών, το πνεύμα των αποφάσεων της Ευρ. Επιτροπής συνίσταται στο ότι πρέπει να φορολογηθούν οι δραστηριότητες εκείνες των λιμανιών που γεννούν κέρδη, χωρίς ωστόσο να θιγούν οι δραστηριότητες εκείνες που αφορούν το δημόσιο συμφέρον, όπως για παράδειγμα η ασφάλεια, ο έλεγχος της κίνησης και η εμπορική διάθεση των υποδομών. Κατά την βελγική οπτική, τα λιμάνια διαθέτουν όργανα διαχείρισης με αρκετά ανεπτυγμένες υβριδικές εταιρικές δομές, πράγμα που θα καταστήσει δυσκολότερη την διάκριση μεταξύ της φύσεως των διαφόρων δραστηριοτήτων τους σύμφωνα με την ως άνω περιγραφείσα λογική. Κατά τα οικονομικά δημοσιεύματα, κατά το παρελθόν έτος το λιμάνι της Αμβέρσας κατέβαλε εταιρικό φόρο ύψους 821 χιλ. € επί πραγματοποιηθέντων κερδών ύψους 88,7 εκατ. €, ενώ το λιμάνι της Γάνδης κατέβαλε φόρο 100 χιλ. € επί κερδών λίγο άνω των 7 εκατ. €.

Αναθεώρηση προς τα κάτω του επιτοκίου αναφοράς για τις ασφάλειες ζωής στο Βέλγιο: Όπως ανέφερε στα τέλη Ιανουαρίου ο βελγικός οικονομικός Τύπος, ο ομοσπονδιακός Υπουργός Οικονομίας Kris Peeters αναθεώρησε προς τα κάτω το μέγιστο επιτόκιο αναφοράς για τα μακροπρόθεσμα ασφαλιστήρια συμβόλαια του κλάδου ζωής, σε 2%, από 3,75% που αυτό ήταν καθορισμένο από το έτος 1999. Ωστόσο, ο αρμόδιος Υπουργός έθεσε το επίπεδο του μέγιστου επιτοκίου αναφοράς σε ανώτερο σημείο από εκείνο που είχε προταθεί στην σχετική εισήγηση της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) του περασμένου Δεκεμβρίου, στο 1,5%. Το σκεπτικό της σχετικής απόφασης του αρμόδιου Υπουργείου Οικονομίας ήταν ότι μία μεγάλη μείωση του μέγιστου επιτοκίου αναφοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής, καίτοι αναγκαία εξαιτίας του εξαιρετικά χαμηλού σημερινού επιπέδου των επιτοκίων,

θα είχε ενδεχομένως αρνητικές επιπτώσεις στην βιωσιμότητα και την διασφάλιση του χαρακτήρα κοινωνικού αγαθού που έχουν οι συμπληρωματικές συντάξεις, οι οποίες εντάσσονται μεταξύ των προϊόντων των μακροπρόθεσμων ασφαλειών ζωής. Θυμίζουμε ότι από την 1^η Ιανουαρίου έχει τεθεί σε ισχύ νέα νομοθεσία για τις συμπληρωματικές συντάξεις, η οποία προβλέπει ελάχιστο επιτόκιο αναφοράς τους -ήτοι ελάχιστη εγγυημένη απόδοση- στο 1,75%¹⁴.

Σε ιστορικά υψηλά επίπεδα η παραγωγή ενέργειας από τα υπεράκτια αιολικά πάρκα του Βελγίου: Όπως δήλωσε στα τέλη Ιανουαρίου ο αρμόδιος στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση για το χαρτοφυλάκιο της Βόρειας Θάλασσας, Bart Tommelein, βασισμένος σε στοιχεία του Παρατηρητηρίου Ενέργειας του Υπ. Οικονομίας (SPF Economie, Observatoire de l'Energie), τα τρία υπεράκτια αιολικά πάρκα του Βελγίου (C-Power, Belwind 1 και Northwind) παρήγαγαν το 2015 συνολικά 2,582 εκατ. μεγαβατώρες (MWh) ηλεκτρικής ενέργειας. Η εν λόγω, σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, παραγωγή εμφανίστηκε αυξημένη κατά 13% έναντι του 2014 (που ήταν στις 2,2 εκατ. MWh). Σύμφωνα με τα στοιχεία, δεδομένου ότι το μέσο βελγικό νοικοκυριό καταναλώνει 3.500 KWh ετησίως, η εν λόγω offshore παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας χρησίμευσε στην τροφοδότηση 737,7 χιλ. νοικοκυριών στην χώρα.

Δηλώσεις αρμόδιου για το συνταξιοδοτικό σύστημα Υπουργού για πρόσθετες αλλαγές: Όπως κατέγραψε ο βελγικός οικονομικός Τύπος στα τέλη Ιανουαρίου, παρά το γεγονός ότι η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος του Βελγίου, που προβλέπει αύξηση των ηλικιακών ορίων συνταξιοδότησης, «σκληρυνση» των προϋποθέσεων πρόωρης συνταξιοδότησης και καθιέρωση συστήματος υπολογισμού των συντάξεων με «πόντους», και η οποία συζητείται ακόμη μεταξύ ομοσπονδιακής κυβέρνησης και κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο της αρμόδιας επιτροπής ("Comité

National des Pensions")¹⁵, ο καθ' ύλη αρμόδιος Υπουργός, κ. Bacquelaine, προέβη σε ανακοίνωση νέων, πρόσθετων αλλαγών στο σύστημα, κατά τρόπον ώστε η σύνταξη να συνδέεται περισσότερο με την διάρκεια και την φύση της εργασίας, ώστε να ενθαρρύνεται μακρότερος χρόνος εργασίας και συνεπώς συντάξιμης υπηρεσίας, με τελικό στόχο να καταστεί το βελγικό συνταξιοδοτικό σύστημα περισσότερο βιώσιμο από ότι είναι σήμερα. Μεταξύ των πρόσθετων αλλαγών, οικονομικά δημοσιεύματα ανέφεραν την καθιέρωση bonus σύνταξης για εργαζόμενους που αποφασίζουν να παρατείνουν την καριέρα τους πέραν των 45 χρόνων, την μείωση του ελαχίστου ηλικιακού ορίου για πρόωρη συνταξιοδότηση, αλλά με σημαντικά χαμηλότερες αποδοχές, την περαιτέρω μείωση των πρόωρων συντάξεων, καθώς και την αύξηση των οροφών για τις ανώτατες συντάξεις.

Όπως σημείωσε ο οικονομικός Τύπος, η ενδεχόμενη προώθηση τέτοιων πρόσθετων αλλαγών στην ατζέντα της αρμόδιας επιτροπής συντάξεων κατά πάσα πιθανότητα θα προκαλέσει δυσκολίες στις συζητήσεις της, καθώς προς το παρόν φαίνεται να μην διαφωνούν κατ' αρχήν με αυτές μόνον 3 κόμματα του κυβερνητικού συνασπισμού, τα φλαμανδικά N-VA (συντηρητικό / εθνικιστικό) και OpenVld (φιλελεύθερο), καθώς και το γαλλόφωνο MR (φιλελεύθερο, από το οποίο και προέρχεται ο Υπουργός), ενώ τα εργατικά συνδικάτα, η αντιπολίτευση, αλλά και το φλαμανδικό χριστιανοδημοκρατικό κόμμα που μετέχει στον κυβερνητικό συνασπισμό (CD&V) φαίνεται να προβάλλουν μάλλον σοβαρές ενθέματα αντιρρήσεις. Έτερο «δύσκολο» ζήτημα που συζητείται στην αρμόδια επιτροπή συντάξεων είναι, κατά τα δημοσιεύματα, ο προσδιορισμός των κατηγοριών βαρέων επαγγελματιών.

Σημαντική άνοδος του πληθωρισμού τον Ιανουάριο: Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας, ο δείκτης τιμών καταναλωτή στο

¹⁴ Βλ. παλαιότερες σχετικές αναφορές μας, με πλέον πρόσφατη αυτήν του άρθρου 5 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 104.

¹⁵ Βλ. προηγούμενες σχετικές αναφορές μας, και κυρίως εκείνη του άρθρου 8 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 96.

Βέλγιο αυξήθηκε σημαντικά τον Ιανουάριο και έφθασε το 1,74%, έναντι 1,50% τον Δεκέμβριο του 2015, στα υψηλότερα επίπεδά του από τα τέλη του 2012. Κατά το Υπουργείο Οικονομίας, υπαίτιες για την εν λόγω αύξηση υπήρξαν οι αυξήσεις που σημειώθηκαν σε σειρά έμμεσων φόρων, κυρίως στην περιφέρεια της Φλάνδρας, αρχής γενομένης από 1.1.2016. Οι σημαντικότερες αυξήσεις καταγράφηκαν στις τιμές των αυτοκινήτων, των αλκοολούχων και μη ποτών, των ειδών ένδυσης, της ηλεκτρικής ενέργειας και των υπηρεσιών ασφάλισης υγείας, ενώ αντιθέτως πτωτικές τάσεις καταγράφηκαν στις τιμές των καυσίμων, του φυσικού αερίου, των αεροπορικών εισιτηρίων και του πετρελαίου θέρμανσης. Πάντως, οι πτωτικές τάσεις των τιμών στις ως άνω κατηγορίες αγαθών δεν άρκεσαν για να αντισταθμίσουν τις ισχυρές ανοδικές τάσεις στις υπόλοιπες.

Θυμίζουμε ότι το Bureau Fédéral du Plan αναθεώρησε στις αρχές του έτους προς τα κάτω τις εκτιμήσεις του για την εξέλιξη του πληθωρισμού φέτος, εξαιτίας της μεγάλης πτώσης των τιμών του πετρελαίου, προβλέποντας δείκτη πληθωρισμού για το 2016 στο 1,4% (αντί 1,7% που προέβλεπε στα τέλη του 2015)¹⁶, ενώ η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (BNB) προβλέπει πληθωρισμό για φέτος στο 1,9%¹⁷.

6. Το δημοσιονομικό έλλειμμα του Βελγίου στο 2,7% του ΑΕΠ το 2015

Σύμφωνα με προκαταρκτικές εκτιμήσεις της βελγικής κυβέρνησης που δημοσίευσε στα τέλη Ιανουαρίου ο οικονομικός Τύπος, το δημοσιονομικό έλλειμμα του παρελθόντος έτους ανήλθε σε 2,7% του ΑΕΠ, πλησίον των 10,8 δις. € σε απόλυτους αριθμούς. Κατά τα προσωρινά στοιχεία του ομοσπονδιακού Υπουργείου Προϋπολογισμού, το 2015 τα κρατικά φορολογικά έσοδα ανήλθαν σε 103,86 δις. €, αυξημένα κατά 4% σε ετήσια βάση, λιγότερα ωστόσο κατά 916 εκατ. € από τις αρχικές εκτιμήσεις,

¹⁶ Βλ. και σχετική αναφορά μας σε άρθρο 6 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 112.

¹⁷ Βλ. σχετική αναφορά μας σε άρθρο 3 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 109.

κυρίως εξαιτίας των χαμηλότερων εισπράξεων από προκαταβολές φόρων¹⁸.

Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση εξέφρασε ικανοποίηση για το γεγονός ότι το έλλειμμα φαίνεται να μειώθηκε κατά περίπου 1,6 δις. €, πέφτοντας εκ νέου κάτω από το κατώφλι του 3% του ΑΕΠ -το 2014 το βελγικό δημοσιονομικό έλλειμμα είχε ανέλθει σε 3,1% του ΑΕΠ- σε αρμονία με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Ευρ. Επιτροπής¹⁹, λίγο παραπάνω από τον τεθέντα από βελγικής πλευράς, αναθεωρημένο μεσοπρόθεσμο στόχο ελλείμματος στο 2,6% του ΑΕΠ για το 2015²⁰ και παρά τις δυσκολίες που δημιούργησαν στην εκτέλεση του προϋπολογισμού η προσφυγική κρίση και η αναγκαία αντιμετώπιση της εγχώριας τρομοκρατίας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, το έλλειμμα του ομοσπονδιακού κράτους και του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων αντιπροσώπευσε το 2015 το 2,3% του βελγικού ΑΕΠ, ενώ το έλλειμμα των περιφερειακών κυβερνήσεων και των τοπικών αρχών πλησίασε το 0,5% του ΑΕΠ. Οι κυβερνητικές εκτιμήσεις ανέφεραν εξάλλου ότι η αναλογία χρέους προς ΑΕΠ τελικά δεν ξεπέρασε το 2015 το 105,9%, έναντι προηγούμενων εκτιμήσεων που την έφερναν σε πλησίον του 107%. Η αισιοδοξία της βελγικής κυβέρνησης χαρακτηρίστηκε πάντως από τον οικονομικό Τύπο συγκρατημένη, καθώς αυτή αναγνωρίζει αφ' ενός ότι οι αυξημένες κρατικές δαπάνες για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης και της εγχώριας τρομοκρατίας, αλλά και για την υλοποίηση των κυβερνητικών μεταρρυθμίσεων θα συνεχιστούν στην διάρκεια του 2016, και αφ' ετέρου ότι προκειμένου να επιτευχθεί ο φιλόδοξος δημοσιονομικός στόχος ελλείμματος στο

¹⁸ Βλ. και προηγούμενες σχετικές αναφορές μας, με πλέον πρόσφατη αυτήν του άρθρου 1 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 104.

¹⁹ Βλ. σχετική επισήμανσή μας σε άρθρο 3 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 106.

²⁰ Επισημαίνουμε πάντως ότι η εκτίμηση της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου αναφέρει δημοσιονομικό έλλειμμα στο 2,9% του ΑΕΠ για το 2015. Για τους στόχους και τις εκτιμήσεις του βελγικού δημοσιονομικού ελλείμματος βλ. επίσης άρθρα 6 και 3 ενημερωτικών δελτίων υπ' αριθ. 107 και 109, αντιστοίχως.

2,1% του ΑΕΠ φέτος, η απαιτούμενη συνολική δημοσιονομική προσπάθεια θα είναι σημαντικά μεγαλύτερη από ό,τι πέρσι.

7. Ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης 1,4% στο Βέλγιο κατά το 2015

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) που δημοσιεύθηκαν στις 29 Ιανουαρίου, ο ρυθμός μεγέθυνσης του βελγικού ΑΕΠ κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2015 εκτιμάται σε 0,3% έναντι του προηγούμενου, τρίτου τριμήνου και σε 1,3% έναντι του τετάρτου τριμήνου του 2014. Σημειωτέον ότι κατά το τρίτο τρίμηνο του 2015 η οικονομική δραστηριότητα στο Βέλγιο είχε αυξηθεί κατά 0,2% έναντι του δεύτερου τριμήνου, και κατά 1,3% έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2014²¹. Η προκαταρκτική εκτίμηση της Κεντρικής Τράπεζας για τον ρυθμό ανάπτυξης στο σύνολο του έτους 2015 είναι της τάξεως του 1,4% (έναντι ετήσιου ρυθμού ανάπτυξης 1,3% το 2014).

Η Κεντρική Τράπεζα δημοσίευσε επίσης οριστικοποιημένα στοιχεία για τα μακροοικονομικά μεγέθη του τρίτου τριμήνου του 2015, σύμφωνα με τα οποία αυξήθηκε σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του έτους το ΑΕΠ στους κλάδους κατασκευών κατά 1,1% και υπηρεσιών κατά 0,2%, ενώ αντίθετως μειώθηκε στον κλάδο βιομηχανίας κατά 0,1%. Μειώθηκαν ελαφρώς εξάλλου οι ιδιωτικές δαπάνες κατανάλωσης κατά 0,2%, ενώ και οι δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 0,2%. Οι ακαθάριστες επενδύσεις σε πάγια στοιχεία σημείωσαν μικρή άνοδο κατά 0,8% (συγκεκριμένα οι επιχειρηματικές επενδύσεις αυξήθηκαν οριακά κατά 0,9%, οι δημόσιες επενδύσεις κατά 2,7%, ενώ οι ιδιωτικές επενδύσεις σε ακίνητα μειώθηκαν κατά 0,3%). Η συνολική εγχώρια ζήτηση (μη συνυπολογιζομένων μεταβολών των αποθεμάτων) διατηρήθηκε σε σταθερά επίπεδα, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 0,7% και οι εισαγωγές κατά 0,5%. Τέλος, στην διάρκεια του τρίτου τριμήνου του 2015 αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων στο Βέλγιο

κατά 0,3%, πάντοτε σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του εν λόγω έτους.

8. Μείωση του αριθμού ανέργων το 2015

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που δημοσιοποίησε πρόσφατα το ONEM (το Εθνικό Γραφείο Απασχόλησης - Office National de l'Emploi), στα τέλη Δεκεμβρίου 2015 ο αριθμός των ανέργων στο Βέλγιο παρουσιάστηκε μειωμένος κατά 47.560 άτομα (ή κατά 11,2%) έναντι του τέλους Δεκεμβρίου 2014, και ανήλθε σε 377.830 ανέργους που λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και αναζητούν εργασία. Όπως επισήμανε ο βελγικός οικονομικός Τύπος ωστόσο, το 60% περίπου του αριθμού μείωσης των ανέργων αποτελείται από άτομα που αποκλείστηκαν από το επίδομα ένταξης στην αγορά εργασίας, στο πλαίσιο της υλοποίησης της κυβερνητικής πολιτικής περιορισμού των σχετικών κοινωνικών επιδομάτων και αυστηροποίησης των όρων χορήγησής τους. Σύμφωνα με το ONEM, η μείωση του αριθμού των αποζημιωόμενων ανέργων δημιούργησε δημοσιονομική εξοικονόμηση της τάξεως των 700 εκατ. € το 2015. Κατά τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν, η ανεργία των νέων (κάτω των 25 ετών) μειώθηκε κατά 20% το 2015, ενώ αντίθετως η ανεργία των ηλικιωμένων (60-65 ετών) αυξήθηκε κατά 29,4%, βασικά εξαιτίας της αύξησης του ηλικιακού ορίου υποχρεωτικής παραμονής στην αγορά εργασίας.

Στις επιμέρους βελγικές περιφέρειες, το 2015 στην Βαλλονία και στις Βρυξέλλες κατεγράφη μείωση της ανεργίας κατά 14,9%, ενώ στην Φλάνδρα ο ρυθμός πτώσης της ανεργίας περιορίστηκε στο 5,2%. Στα τέλη Δεκεμβρίου 2015, η Βαλλονία αριθμούσε 159,21 χιλ. ανέργους, οι Βρυξέλλες 64,42 χιλ. και η Φλάνδρα 154,2 χιλ.

²¹ Βλ. σχετική αναφορά μας σε άρθρο 2 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 105.

ΠΗΓΕΣ:

1. Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (*Centrale des Crédits aux Particuliers*), βελγική επαγγελματική ένωση Πιστώσεων ("*Union Professionnelle du Crédit*" – *UPC*), δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
2. Κεντρική Τράπεζα Βελγίου (*BNB*), *Communiqués de Presse "Enquête auprès des consommateurs de janvier 2016"*, 21-1-2016, "*Enquête mensuelle de conjoncture auprès des entreprises- janvier 2016*", 25-1-2016, δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
3. Εταιρεία εμπορικών πληροφοριών *Graydon*, δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
4. *Febelfin* (ομοσπονδία βελγικού χρηματοπιστωτικού κλάδου), δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
5. Χρηματιστήριο Βρυξελλών, δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου , ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας (*SPF Economie*), *Bureau Fédéral du Plan*, Κεντρική Τράπεζα Βελγίου (*BNB*), Υπουργείο Προϋπολογισμού Περιφέρειας της Βαλλονίας, Παρατηρητήριο Ενέργειας του ομοσπονδιακού Υπ. Οικονομίας (*SPF Economie, Observatoire de l’Energie*)
6. Ομοσπονδιακό Υπουργείο Προϋπολογισμού (*SPF Budget*), δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
7. Κεντρική Τράπεζα Βελγίου (*BNB*), Στατιστική Υπηρεσία (*Institut des Comptes Nationaux*), *Communiqué de Presse: "Au quatrième trimestre de 2015, l’activité économique a augmenté de 0,3%. Sur l’ensemble de 2015, le PIB aurait progressé de 1,4%"*, 29.1.2016, δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
8. *ONEM* (το Εθνικό Γραφείο Απασχόλησης - *Office National de l’Emploi*), δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου